Inspraak 16 oktober 2023

Raadsleden, voorzitter

Deze inspreekbeurt gaat over de wet open overheid, in het verlengde hiervan openbaarheid van bestuur, communicatie, algemeen belang en respect.

Op 10 oktober 2022 heb ik hier ingesproken over WOO en heb ik kritiek geuit op de in mijn ogen weinig voortvarende manier waarop deze wet door het college en de organisatie is opgepakt. Uit informatie die mij bereikt heeft is gebleken dat de gemeente Weststellingwerf gekozen heeft per afdeling een ambtenaar aan te wijzen die dit soort zaken zou gaan behandelen i.p.v. dit in handen te geven van 1 ambtenaar die voor de verspreiding binnen de organisatie zou zorgen, de termijnen zou bewaken en de beantwoording zou begeleiden.

In mijn ogen heeft de gemeente hieraan verkeerd gedaan en heeft dit tot gevolg gehad dat de termijnen, zover ik weet bijna structureel worden overschreden. Ik heb dat zelf mogen constateren, maar ook heb ik van diverse kanten gehoord, dat men het niet zo nauw neemt met de door de wet voorgeschreven termijnen. Als men een bezwaarschrift 2 dagen te laat inlevert wordt dit door de gemeente niet ontvankelijk verklaart, maar welke sanctie kan de gemeente opgelegd worden als deze de termijnen van de WOO overschrijdt? Helaas geen en het is toch jammer dat in deze raad geen meerderheid te vinden is/was voor het instellen van een ombudsman/vrouw, want dan had de inwoner toch nog een middel om dit aan de kaak te stellen. Maar misschien is dit niet in het algemene belang.

Het niet halen van de termijnen betekent ook extra werk. De vragensteller gaat rappelleren, krijgt weer geen antwoord, moet teruggebeld worden etc. En dit alles lijdt tot ergernis en verhoogt het respect voor de gemeentelijke organisatie niet.

Ook heb ik gekeken op de site van de ACOI, Advies College Openbaarheid Informatiehuishouding. Jammer genoeg is dit advies college alleen bedoeld voor journalisten e.d. en niet voor de burger. De voorzitster hiervan schreef het volgende:

Publieke informatie is niet van de overheid, maar van ons allemaal. De afhandeling van een WOO-verzoek is geen gunst waarvoor de verzoeker eerst een hindernisbaan dient af te leggen om vervolgens op een gesloten vesting te stuiten. Elk bestuursorgaan moet behulpzaam en open zijn wanneer burgers om openbaarmaking van verheidsinformatie verzoeken.

Einde citaat

Volgens Art. 2.4 van de WOO heeft de gemeente een zorgplicht dat de informatie die zij verstrekt in het kader van de WOO toegankelijk is voor zowel de belanghebbende als de belangstellende. Op 12 september van dit jaar heb ik vragen gesteld over hoe de gemeente invulling geeft aan die zorgplicht en waar ik dat op de site van de gemeente kan vinden. Tot op heden heb ik op deze vraag nog geen antwoord ontvangen, waaruit ik concludeer dat de gemeente niet aan haar wettelijke verplichtingen voldoet.

In een antwoord van de gemeente op een brief die ik in handen heb zijn een aantal vragen gesteld over de afhandeling van WOO verzoeken. Op de vraag of er redenen zijn die het rechtvaardigen om de termijnen te overschrijden antwoordde de gemeente dat er in beginsel geen rechtvaardigingsgronden zijn voor het overschrijden van de termijnen. Ook schrijft de gemeente dat er niet is bijgehouden hoeveel verzoeken binnen de termijnen afgehandeld zijn, maar zij schatten in dat dit in de meeste gevallen niet is gelukt. Als excuus wordt aangevoerd de hoge werkdruk en het toenemende aantal WOO verzoeken en is men zich aan het beraden, met de klemtoon op beraden op het uitbreiden van de formatie binnen de juridische cluster. Hoelang dit beraden gaat duren is net als de uitkomst ongewis.

Op de vraag hoeveel WOO verzoeken er in 2023 tot nu toe zijn ingediend werd geantwoord dat er 16 WOO verzoeken waren ingediend, waarvan er 4 in handen zijn gegeven van een extern bureau. Dat komt dus neer op nog geen 2 verzoeken per maand.

Ik heb hier al eens eerder gesproken over openbaarheid en communicatie en ik vind nog steeds dat de gemeente hierin tekort schiet. Openheid en openbaarheid zijn schijnbaar woorden die wel met de mond worden beleden, maar niet in daden worden omgezet. Men heeft gezegd dat men in begrijpelijke taal wil schrijven, wat dan te denken van brieven waarin de alinea lengte vaak de 12 regels overschrijdt en waarin in zinnen staan met meer dan 20 woorden. Een goed voorbeeld hoe het wel moet is de brief van de gemeente Opsterland over het zoek raken van een brief. En wat moeten we denken van een aanhef: Hallo meneer … en wat mij nog steeds een doorn in het oog is dat men iedereen aanspreekt met je i.p.v. het veel beschaafdere u. De manier waarop op de site van de gemeente gevraagd wordt of men cookies accepteert is volgens mij niet correct. Ik heb hier aan de betrokken ambtenaar vragen over gesteld en zij heeft mij uitgelegd dat wat de gemeente doet wel wettelijk wel mag. Echter ik zie genoeg sites waar men kenbaar kan maken dat men alles wil weigeren. Waarom de gemeente hiervan geen gebruik van maakt is mij een raadsel, ondanks de uitleg van de ambtenaar. En waarom heeft men de richtlijnen van AVG niet gevolgd, die deze optie sterk aanraadt. Het is toch veel vriendelijker ten opzichte van de bezoeker van de site. Overigens wil ik wel opmerken dat ik de antwoorden op mijn vragen steeds binnen enkele dagen heb ontvangen.

Openheid zit volgens mij niet in het DNA van de bewoners van het gemeentehuis. Voorbeelden hiervan zijn b.v. de besloten presidium vergadering, de werkvergaderingen die alleen toegankelijk zijn voor genodigden en waarvan officieel geen notulen gemaakt worden en er dus geen enkele controle door de inwoners van de gemeente kan worden uitgevoerd. In de communicatie over het huisvesten van vluchtelingen en asielzoekers is er volgens mij ook het e.e.a niet goed gegaan. In al deze gevallen was de gemeente de constante factor. Aan wie zou het dan gelegen hebben??

Met betrekking tot het bovenstaande is een aantal keren het woord respect gevallen. Als de gemeente haar burgers tijdig zaken binnen de daarvoor geldende termijnen afhandelt en als zij burgers tijdig betrekt bij haar besluitvorming(participatie) dan zal er vanzelf respect naar de gemeente ontstaan. Bij personen komt respect van twee kanten en moet men dit verdienen. Men krijgt het niet gratis bij een functie.

Raad, u vraagt zich nu misschien af wat dit voor u te betekenen heeft. Welnu. U bent het hoogste orgaan binnen de gemeente en u kunt de collegeleden corrigeren als in uw ogen het beleid of hun acteren niet overeenkomt met wat u vindt dat juist is. De vraag is dus: vindt u dat de gemeente c.q. het college juist handelt met name met betrekking tot de afhandeling van de WOO verzoeken? Volgens mij is het doen wat de wet voorschrijft in het belang van de burgers maar ook in het belang van de gemeentelijke organisatie. Zeg maar in het algemene belang. Dan lijkt mij de conclusie gerechtvaardigd dat er niet gehandeld wordt in dit algemene belang. Of, en dat is natuurlijk ook mogelijk, u vindt dat het college wel juist handelt door termijnen te overschrijden, fouten te maken in de communicatie en niet te streven naar meer openheid, want dat is dan in het algemene belang. Of toch niet.